

De anlände sommaren 1898. Det var i juli och björkarna runt Oppstuhage hade rullat ut sin gröna tapet. Hackspetten trummade välkommen och klematisens djupblå blommor bockade sig i den ljumma vinden för de nykomna hyresgästerna.

Gustaf och Maja kom direkt från bröllopet hos Majas föräldrar i Skåne med orgelmusiken i Väsby kyrka ännu susande i öronen. De var unga och de var förväntansfulla på det nya seklet som skulle ringa in en ny tid. Första dagen gick åt till att bekanta sig med familjen Eriksson på granngården Haget. Christans föräldrar bjöd på kaffe med sjufaldigt dopp som systemen Karin ställt fram. Brodern Gustaf var ute med hässjestörarna. Sedan blev det rundvandring hos de övriga bröderna, Ola som bodde på Nytomta med sin familj och Kalle med hushållerska i huset bredvid som även tjänade som kontor. Den tredje brodern, Elis, hade ett rum i möbелverkstaden. Han var på en tvådagars inköpsrunda i Gunnarskog med sin cykel.

Potatis och kålplantor hade i förväg kommit i jorden på Oppstuhage. Redan efter ett par dagar kände de sig som hemma i det lilla huset med den stora ateljén. Maja fick skjuts till stan där hon inhandlade åtta hönskycklingar. När hon kom tillbaka såg hon Gustaf sitta på huk i kökets ena hörn. Han höll för öronen och det kom ett entonigt läte från honom.

–Vad gör du Gustaf? Gustaf! Hallå!

Han vände sig mot Maja.

–Jag letar efter tonen. Den finns här någonstans ... iii...

–Det var en konstig ton som gömmer sig i vedlårn.

–Nej, den finns här i Värmland. I den sköna naturen. Jag hittar den en dag. Här ska tillverkas fioler förstår du.

Han reste på sig och gick fram till Maja och tog henne om livet.

–Och du Maja. Det är en glädjeton. Jag är så glad att vi är här äntligen. Härligt! Här ska vi måla. Här ska vi bo. Här är vårt liv.

Han klämde till hårdare och lade en hand på hennes bak.

–Men Gustav!

–Jag känner mig så full av liv och kraft.

Han lyfte upp henne på köksbordet.

–Nej Gustaf! Låt bli!

–Men när? Vi har ju varit gifta i tre dagar och vi har inte ...

–Jodå, tåla dig. Vi kvinnor ... ibland ...

–Men jag vill ju ha barn med dig förstår du. Elva stycken minst.

–Jo, du. Vi kan väl börja med ett så länge.

–En fin liten pojke.

–Eller det kanske blir en flicka. En liten Monica.

–Men om det blir en pojke ska han heta ... Bosse kanske.

Det knackade och i en blinkning hade Gustaf satt sig i en tillgjort avslappnad ställning på en köksstol. Maja rättade till förklädet och ropade: ”Kom in!”

En kortvuxen karl med fryntlig mustasch och nyfikna ögon stod i dörren. Han presenterade sig som Elis, Christians bror. Han klev in och hälsade i hand.

– Brorsan bad mig vise er runt.

– Det var ju snällt, sa Maja och slängde ett öga på Gustaf. Vi har ju hunnit se oss om lite förstås och Gustaf har varit i Värmland förut, men det är så mycket nytt. Brukar det vara kalla vintrar här?

– Ja, vi hade nie grader i vintras.

– Nio? Det var väl inte så farligt.

– Ja, inne alltså.

Utan att röra en min vände han sig till Gustaf.

– Ja hörde å brorsan att han tycker om å cykle. Mälarn runt?

– Jojomen. 15 timmar 56 minuter och 48 sekunder. På en Wiklundare.

– Jag körde Kyrkvika runt i fjol. På en vanlig bonncykel. Jag cykle över sunde mä. Ballongdäcka var så store så di bar på vattne. Jag hade ekrera fulle å abörrer på hemvägen.

– Jahadu. Jag har allt hört talas om dig. Nu ska du visa mig er verkstad Elis. Maja har lite att plocka med här. Jag tänkte slå mig på fiolbygge förstår du.

De gick ut och Maja tittade efter dem genom ateljéfönstret. Hon tänkte att man tydligen kan ljuga på ett charmigt sätt också. Jössehåringar kallades folket här i Jösse härad. Det lät så lustigt, tyckte hon. Här kommer vi nog att få det livat.

Den kvällen tog de sig tid för första gången att sitta framför brasan och arbeta lite. Gustaf plockade i sitt målarskrin och Maja ritade mönster åt snickarbröderna till intarsiaarbeten.

– Gustaf, tror du jag har förmåga att etablera mig som konstnär? Plötsligt känns allt så stort och ouppnåeligt på något sätt. Tänk om jag kunnat åka till Paris. Som Björn och Fritz.

– Paris? Nej, gudskelov att du inte for dit. Paris förstör folk. Inte minst fruntimmer. Det är en moralisk anarki där som äcklar mig.

– Men det är också en frihet, Gustaf. Särskilt för kvinnorna. En sådan frihet är otänkbar här i Sverige.

– Det är överskattat att resa. Tänk när de skickade mig till Amerika när jag var tjugo och ansågs hopplös för att jag tyckte mer om att slåss än att plugga. Det var bortkastade pengar. Jag kände mig som ensam på månen. Satt i en park i Boston vid en damm med en liten brygga och ramade in den med händerna och drömde om bryggan i skärgården därhemma. Jag såg bara bilder från hembygden. Vackra förälskade bilder. Jag kunde lika gärna stannat hemma. Fast ändå inte. Jag tror att det var där jag lärde mig de inre systererna, mina motiv.

Han tystnade och lät blicken försvinna in i brasan.

– Men på Akademien lärde jag mig ingenting, fortsatte han. Och på Konstnärsförbundet skulle allt göras ute, direkt efter motivet. Men jag hade mina motiv inom mig. Som tur var träffade jag Bruno. Han förlöste mig.

Gustaf ställde sig upp och deklamerade med en teatralisk röst: – Ett konstverk formas av själsvibrationer inom konstnären, blir ett väsen som skapar den andliga atmosfären den är del av och uppväcker liknande vibrationer hos betraktaren som hos konstnären.

– När Zorn lärde oss sina fem färger: vitt, ljusocker, mörkocker ...

– Vitt är min färg, Maja, avbröt Gustaf. Den eviga sanningens vita ljus. Å, jag längtar efter snön. Vad härligt det ska bli.

Han ställde sig bakom henne.

– Det där ser riktigt fint ut. Nu börjar du få fason på det.

–Smicker! Så där säger du bara för att du vill att jag ska vara snäll mot dig.

–Inte alls. Men är det inte dags att gå till sängs nu? Apropå det.

Han kysste henne på huvudet och viskade i örat.

–Maja, elva barn minst. Och jag ska måla barnen och dig.

–Vi ska måla. Glöm inte det Gustaf. Vi ...

Han tystade henne med sina läppar.